

HA(jur.)

Sommer 2026 Ordinær eksamen

Skriftlig prøve i: Grundlæggende Formueret II

Varighed: 3 timer

Hjælpe midler: Alle, dog er det ikke tilladt at anvende værktøjer baseret på Generative AI

Følgende rettevejledning er udarbejdet med henblik på, at eksaminanden kan danne sig et overblik over, hvad de korrekte løsninger af spørgsmålene er. Den er derfor ikke udtryk for en idealbesvarelse. Det bemærkes desuden, at der for hver eksaminand er tale om en konkret vurdering af, hvorvidt læringsmålene er opfyldt, og at der er tale om en helhedsvurdering, herunder hvorvidt der optræder grove fejl i besvarelsen. Særligt vægtet er evnen til at identificere opgavens problemstilling(er), til sikkert at argumentere for disses korrekte løsning med henvisninger til de relevante lovbestemmelser, juridiske principper og/eller retspraksis (modsat den blotte angivelse af den korrekte løsning), og til at formulere sig i et klart og juridisk korrekt sprog.

RETTEVEJLEDNING

Spørgsmål 1: Giv en begrundet redegørelse for den køberetlige retsstilling den 4. marts 2026 mellem Hou Hvidevarer og Supersalg, herunder Hou Hvidevarers eventuelle misligholdelsesbeføjelser.

Købets karakter

Der er tale om et *genuskøb*, jf. KBL § 3, et *handelskøb*, idet Hou Hvidevarer og Supersalg begge er handlende og handler i eller for deres bedrift, jf. KBL § 4, og et *prænumerationskøb*, da købesummen skal forudbetales.

Mangel og misligholdelsesbeføjelser

Der foreligger en mangel, eftersom den leverede printer pga. den forkerte farve ikke svarer til det aftalte.

Da manglen ikke kan anses for værdiforringende, kan Hou Hvidevarer ikke kræve et forholdsmæssigt afslag.

Hou Hvidevarer har i forbindelse med aftaleindgåelsen påpeget, at det er »helt og aldeles afgørende«, at printeren leveres i lysegrå, og dette er skriftligt bekræftet og accepteret af Søren (og dermed Supersalg). Manglen er dermed væsentlig og hævebegrundende. Hertil kommer, at Søren (og dermed Supersalg) har handlet svigagtigt i forbindelse med aftalens indgåelse, da Søren har lovet at levere printeren i farven lysegrå velvidende, at dette ikke er muligt, og at der er tale om et for Hou Hvidevarer bestemmende aftalevilkår. Købet kan derfor også hæves med denne begrundelse, jf. KBL § 43. Der er desuden ingen holdepunkter i opgaveteksten for at antage, at kravet i KBL § 57 om tilbagelevering i væsentlig samme stand ikke er opfyldt, eftersom printeren endnu ikke er blevet installeret hos Hou Hvidevarer.

Hou Hvidevarer er som udgangspunkt berettiget til at kræve omlevering, jf. KBL § 43, men da printeren ikke fremstilles i farven lysegrå, er omlevering umulig og kan ikke kræves.

Supersalg er erstatningsansvarlig efter KBL § 43, jf. § 24. Der er dog ikke oplyst noget, som taler for, at Hou Hvidevarer har lidt noget tab i anledning af misligholdelsen. Da printeren ikke fremstilles i lysegrå, kan Hou Hvidevarer desuden ikke vælge at købe en kontraktmæssig printer hos en anden leverandør og kræve prisdifferencetabserstatning.

Reklamationspligt

Hou Hvidevarer skal efter KBL § 52, stk. 1, reklamere »straks«, når Hou Hvidevarer har eller burde have opdaget manglen. Det kan overvejes, om manglen er opdaget, allerede fordi Martin har konstateret, at printeren er sort. Ganske vist ved Martin ikke, at det er aftalt, at printeren skal være lysegrå, men både en formålsfortolkning og en ordlydsfortolkning af KBL § 52 (»har opdaget eller *burde have* opdaget manglen«) fører til, at Hou Hvidevarers reklamationsfrist ikke først løber fra det tidspunkt, hvor Gitte er tilbage fra sin sygemelding og »opdager« manglen. Hou Hvidevarers misligholdelsesbeføjelser afskæres dermed som udgangspunkt som følge af for sen reklamation, jf. KBL § 52, stk. 1, *in fine*.

Udgangspunktet fraviges dog, fordi Søren (og dermed Supersalg) har handlet svigagtigt, jf. KBL § 53, 1. led.

Hou Hvidevarers misligholdelsesbeføjelser afskæres dermed ikke som følge af den sene reklamation.

Pensum: Nis Jul Clausen, Hans Henrik Edlund & Anders Ørgaard: *Købsretten*, 9. reviderede udg. 2022, (herefter *Købsretten*), s. 42, 50 f., 53 f., 95 ff., 101 ff., 149 ff., 180 f., 186 f. og 195 ff.

Spørgsmål 2: Hou Hvidevarer tog kontakt til sin erhvervsjurist og bad om en begrundet juridisk vurdering af:

a) de forskellige muligheder, herunder deres fordele og ulemper, og

1. Underpant i Kristians til enhver tid værende samling af frimærker

I følge TL § 47 b, stk. 1, må der som udgangspunkt ikke gives underpant i tingsindbegreb, dvs. samlinger af ensartede eller til et fælles brug bestemte genstande, der benævnes ved almindelige betegnelser. En aftale om pant i Kristians til enhver tid værende frimærkesamling vil derfor være ugyldig. Pantet skal specificeres og beskrives nærmere, så det på et senere tidspunkt er muligt at identificere de pantsatte genstande, hvis et sådant pant skal være hensigtsmæssigt for Hou Hvidevarer. Udover tinglysning af underpantet i personbogen bærer Hou Hvidevarer som panthaver risikoen for, at der kan ske den fornødne identifikation af de pantsatte genstande på det tidspunkt, hvor Hou Hvidevarer måtte søge fyldestgørelse heri.

2. Underpant i den vaskemaskine, som Kristian samtidig købte

Kreditaftaleloven finder anvendelse, jf. KAL § 1, stk. 1. Kristian er en forbruger, jf. KAL § 4, nr. 1, da vaskemaskinen skal anvendes i den ejendom, hvori han bor. Hou Hvidevarer er kreditgiver, jf. KAL § 4, nr. 2.

I kreditkøb kan Hou Hvidevarer som kreditgiver ikke i forbindelse med aftalens indgåelse eller leveringen af det solgte få pant i dette til sikkerhed for, at forbrugeren opfylder sine forpligtelser, jf. KAL § 21, stk. 1. En panteret indrømmet i strid med KAL § 21, stk. 1, er ugyldig.

Anses panteretten i vaskemaskinen for gyldig, bør eksaminanden behandle, hvorvidt den bliver omfattet af pantet i den faste ejendom, jf. TL § 38, og komme med betragtninger om trangsbeneficiet, jf. RPL § 509, stk. 1; se nedenfor.

3. Kaution fra Kristians hustru

Kristians hustru Yvonne Kristiansen er villig til at kautionere for »alt, hvad Kristian måtte blive Hou Hvidevarer skyldig«. Uden for pengeinstitutforhold begrænser lov om finansiel virksomhed § 48 – især stk. 4 – ikke en sådan alskyldserklæring. I forbrugerforhold må der dog stilles strenge krav til en alskyldserklærings vedtagelse, ligesom inddragelse af forpligtelser, der ligger uden for, hvad kautionisten kunne forudberegne, efter omstændighederne vil kunne tilsidesættes efter AFTL § 38 c, jf. § 36. Samtidig vil kautionistens betalingsevne – sml. *U 2010.1628 H* – skulle tillægges betydning i Hou Hvidevarers vurdering af, hvorvidt kaution fra Yvonne Kristiansen er hensigtsmæssig. En kautionsforpligtelse for en vaskemaskine til 9.000 kr. er næppe i sig selv i misforhold til kautionistens økonomi, som der dog intet er oplyst om i opgaveteksten.

4. 2.000 kr. nu og ejendomsforbehold i købsaftalen

Der vil være taget et gyldigt ejendomsforbehold, jf. KAL § 34, stk. 1, da:

- Ejendomsforbeholdet tages i kreditkøbsaftalen, hvilket må forstås som inden overgivelsen af det købte.
- Det samlede beløb, der skal betales, jf. § 8, stk. 2, nr. 7, inklusive den erlagte udbetaling, overstiger 2.000 kr.
- Kreditkøbet ikke er sket i henhold til en aftale om kredit med variabelt lånebeløb.
- Kristian erlægger 2.000 kr. i udbetaling, dvs. mindst 20 procent af kontantprisen på 9.000.

Det oplyses, at Kristian vil få en installatør til at tilslutte vaskemaskinen i sit hus, som var »belånt til op over skorstenen«. Den vil derfor omfattes af TL 38, idet den som standardtilbehør til brug for bygningen vil blive indlagt i bygningen på ejerens bekostning. Tinglyst pantebrev i en ejendom omfatter uden særlig vedtagelse også dette tilbehør. Hou Hvidevarer vil i så fald være afskåret fra at håndhæve sit ejendomsforhold og tage vaskemaskinen tilbage.

Desuden kan betragtninger om, hvorvidt en vaskemaskine er omfattet af trangsbeneficiet, jf. RPL § 509, stk. 1, gøre sig gældende. Resultatet er dog ikke afgørende.

b) hvorvidt der var noget til hinder for, at Hou Hvidevarer indgik en kreditaftale.

Af opgaveteksten fremgår, at »Kristian havde en betydelig gæld i forvejen«, at hans hus var »belånt til op over skorstenen«, og at »Hou Hvidevarer vurderede, at der var en betydelig risiko for misligholdelse«. Dette indikerer, at Kristian har et særdeles lavt rådighedsbeløb, og at Hou Hvidevarer derfor skal sikre sig, at der foretages en tilstrækkelig kreditværdighedsvurdering efter KAL § 7 c, stk. 1. Er kreditværdighedsvurderingen negativ, skal Hou Hvidevarer afstå fra at sælge vaskemaskinen på kredit.

Hou Hvidevarers eventuelle tilsidesættelse af sine forpligtelser og grovheden heraf kan indgå som et led i en vurdering af, om den foreliggende kreditaftale helt eller delvist kan tilsidesættes som ugyldig i medfør af aftalelovens regler, særligt aftalelovens § 38 c, jf. § 36, jf. U 2021.3072 Ø.

Pensum: Tanja Jørgensen (red.), Hanne Søndergaard Birkmose, Hans Henrik Edlund, René Franz Henschel & Anette Kronborg, *Dansk Privatrecht*, 23. udgave (2024) (herefter Dansk Privatrecht), s. 451 f., 461 f., 464, 476, 478 f., 489 f., 505 og 525.

Hovedtræk: Dansk Privatrecht s. 550, U 2010.1628 H og U 2021.3072 Ø.

Spørgsmål 3: Giv en begrundet redegørelse for, i hvilket omfang den aftalte klausul beskytter Kristian Kristiansen mod eventuelle mangelsindsigelser fra Eivy Ernst.

Ansvarsfraskrivelsen er gyldigt vedtaget mellem parterne, men pga. reglen i forbrugerbeskyttelseslovens § 21 a, er det ikke muligt at aftale ansvarsfrihed i stedet for at anvende huseftersynsordningen. Ansvarsfraskrivelsen beskytter af den grund alene mod forhold, som KK ikke ville være beskyttet af, såfremt han havde valgt at bruge huseftersynsordningen. KK opnår derfor ikke ansvarsfrihed for så vidt angår, om bygningens fysiske tilstand er mangelfuld, eller at bygningens el-, varme-, ventilations- eller sanitetsinstallationer ikke er funktionsdygtige eller er ulovlige, jf. forbrugerbeskyttelseslovens § 2, stk. 1.

Pensum: Købsretten, 9. udg. s. 336-337 og 349-350.

Spørgsmål 4: Giv en begrundet redegørelse for retsstillingen mellem konkursboet og henholdsvis Pia Poulsen, Frederik Frandsen og Jim Jensen.

1. Retsstillingen mellem konkursboet og Pia Poulsen:

Pia erhverver smykkerne fra Kristian efter konkursens indtræden (konkursdekretets afsigelse). Da smykkerne tilhører Kristian, indgår de som udgangspunkt i bomassen, jf. KL § 32. Det forhold, at smykkerne har karakter af arvestykker fra Kristians forældre, medfører ikke, at de er undtaget fra bomassen, jf. KL § 34, stk. 1, og der er ikke oplysninger om, at arven skulle være båndlagt. Smykkerne er desuden ikke udlægsfritaget efter reglerne i RPL kap. 47, jf. KL § 36. Smykkerne er således ikke omfattet af trangsbeneficiet i RPL § 509, og i lyset af smykkernes værdi og manglende betydning for Kristian vil de heller ikke kunne anses for udlægsfritaget efter RPL § 515.

Fra klokkeslættet for dekretet afsigelse er Kristian frataget rådigheden i medfør af KL § 29. Han kan således ikke berettiget sælge smykkerne med virkning for konkursboet. Dispositionen er dog foretaget i "mellemprioriteten" fra dekretet og frem til udløbet af det døgn, hvor dette offentliggøres i Stats-tidende i medfør af KL § 30, stk. 1. Rådighedsfratagelsen har således alene virkning over for Pia, hvis hun var i ond tro om (»... kendte eller burde kende...«) konkursen. Efter opgaveteksten havde Kristian fortalt Pia »... om hele situationen...«, og købet af smykkerne blev netop foretaget for »... at hjælpe Kristian...«, hvorfor Pia må antages at være i ond tro. Det forhold, at betalingen under de givne omstændigheder foretages kontant, kan muligvis også i sig selv pege i denne retning. Kristians urådighed har dermed også virkning over for Pia, jf. KL § 30, stk. 1, 2. pkt., og hun kan derfor ikke i forhold til konkursboet støtte ret på den indgåede aftale, men skal i stedet udlevere smykkerne.

Pias krav på købesummens tilbagebetaling er desuden stiftet efter dekretet og er derfor ligeledes konkursboet uvedkommende, jf. KL § 38, jf. § 30.

2. Retsstillingen mellem konkursboet og Frederik Frandsen:

Også Frederiks betaling til Kristian sker inden udløbet af det døgn, hvor dekretet er offentliggjort i Statstidende, dvs. i "mellemprioriteten". Hvorvidt betalingen har frigørende virkning for Frederik, afhænger således af, om han ved betalingen var i god eller ond tro om Kristians konkurs. Betalingen sker »... *uopfordret*...« på Frederiks eget initiativ, og der er ingen oplysninger i opgaveteksten, der indikerer, at Frederik kendte til Kristians konkurs eller havde anledning til mistanke herom. Da Frederik således må anses for at være i god tro, er betalingen til Kristian sket med frigørende virkning, jf. KL § 30, stk. 1 (modsætningsvis), og konkursboet kan derfor ikke kræve, at Frederik betaler lånebeløbet (igen).

3. Retsstillingen mellem konkursboet og Jim Jensen:

Jim erhverver TV'et fra Kristian efter udløbet af det døgn, hvor konkursdekretet er offentliggjort i Statstidende. Rådighedsfratagelsen efter KL § 29 har derfor på dette tidspunkt virkning over for enhver, herunder Jim, jf. KL § 30, stk. 1.

Da TV'et imidlertid efter oplysningerne i opgaveteksten er »... *af ældre dato og havde meget begrænset værdi*...«, må det dog formentlig anses for omfattet af transbeneficiet i medfør af RPL § 509, stk. 1, og er dermed ikke omfattet af bomassen i medfør af KL § 36. Diskussionen er afgørende. Konkursboet kan derfor ikke kræve TV'et udleveret fra Jim.

Pensum: Kim Sommer Jensen, *Konkursretten*, 3. udgave (2024), s. 63-67, 73-78 og 81-82, samt Dansk Privatrecht, s. 464.

Hovedtræk: Dansk Privatrecht s. 550.